

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ**

Циклова комісія з педагогічної освіти

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ І ПЕДАГОГІКА СІМ'Ї

для студентів

спеціальності 231 Соціальна робота

освітнього рівня молодший спеціаліст

освітньої програми Соціальна педагогіка

Київ – 2019

Розробник: Доценко Альона Олександрівна, викладач циклової комісії з педагогічної освіти Університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії з педагогічної освіти

Протокол від «29» серпня 2019 р. № 1

Голова циклової комісії [підпис] Н.М.Діденко

Робочу програму перевірено
«30» серпня 2019 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи [підпис] З.Л.Гейхман

Заступник директора з навчальної роботи [підпис] Я.В. Карлінська

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	3 /90
Курс	3
Семестр	5
Кількість змістових модулів з розподілом:	3
Обсяг кредитів	3
Обсяг годин, в тому числі:	90
Аудиторні	60
Модульний контроль	6
Семестровий контроль	-
Самостійна робота	30
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – опанування конкретних питань психології шлюбно-сімейних стосунків, систематизація знань щодо еволюції та сутності родинно-шлюбних стосунків, особливостей їх виникнення, становлення, стабілізації та розпаду; стилів виховання в сім'ї та їх вплив на формування особистості дитини.

Завдання курсу:

- ознайомлення з формами організації шлюбно-сімейних стосунків в історичному контексті;
- аналіз особливостей функціонально-рольової структури сімейних відносин;
- аналіз життєвого циклу сім'ї та динаміки сімейних відносин;
- ознайомлення з етапами формування та розвитку подружніх стосунків;
- характеристика стилів виховання і помилок у вихованні дітей у сім'ї;
- розкриття процесу соціалізації особистості в сім'ї, спілкування та взаємодії подружжя, подолання сімейних конфліктів та досягнення згоди.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі **предметні компетентності**:

- готовність застосовувати отримані знання з сімейної психології під час надання консультативної допомоги;
- виявляти чинники, що мають найбільший вплив на становлення дитячо-батьківських стосунків у родині;
- здійснювати соціально-психологічний аналіз подружніх конфліктів та розробляти рекомендації щодо їх профілактики;
- враховувати гендерні аспекти шлюбних стосунків під час соціально-психологічних досліджень;
- спроможність аналізувати й оцінювати найважливіші досягнення національної, європейської та світової, науки й культури;
- здатність застосовувати методи самовиховання, орієнтовані на систему індивідуальних, національних і загальнолюдських цінностей, для розроблення й реалізації стратегій і моделей поведінки та кар'єри; опанувати моделі толерантної поведінки та стратегії конструктивної діяльності в умовах культурних, мовних, релігійних та інших відмінностей між народами, різноманітності світу й людської цивілізації;
- збереження здоров'я фізичного, соціального, психічного і духовного (власного та здоров'я оточуючих);
- застосування навичок здорового способу життя, гармонізації режиму праці та відпочинку.

3. Результати навчання за дисципліною

Після вивчення курсу студенти повинні:

- мати уявлення про еволюцію сімейних стосунків;
- аналізувати тенденції розвитку сучасної української сім'ї;

- характеризувати особливості мотивації вступу у шлюб та дошлюбного періоду;
- визначати руйнівні тенденції шлюбу та сім'ї;
- порівнювати вплив сім'ї на розвиток кожного з її членів;
- виявляти основні проблеми з якими може зіткнутись сучасна сім'я;
- розпізнавати руйнівних тенденцій шлюбу та сім'ї;
- розпізнавати стилі сімейного виховання і їх вплив на соціалізацію дитини;
- надавати первинну соціально-психологічну допомогу членам сім'ї.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт			
		Аудиторна:			Самостійна
		Лекції	Семинари	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Історичний аспект розвитку шлюбно-сімейних стосунків.					
Тема 1. Сім'я як соціально-психологічний феномен.	7	2	2		3
Тема 2. Історія шлюбно-сімейних стосунків. Основні функції сім'ї.	9	2	2	2	3
Тема 3. Основні завдання та принципи підготовки молоді до сімейного життя. Проблеми сучасної сім'ї.	9	2	2	2	3
Модульний контроль	2				
Разом	27	6	6	4	9
Змістовий модуль 2. Сучасна сім'я та проблеми сімейних стосунків.					
Тема 4. Життєвий цикл сім'ї.	8	2	2	2	2
Тема 5. Любов як основа подружніх стосунків.	6	2	2		2
Тема 6. Подружні сварки та сімейні конфлікти: специфіка та причини.	9	2	2	2	3
Тема 7. Насильство та ревності в сім'ї. Розлучення.	9	2	2		3
Модульний контроль	2				
Разом	32	8	8	4	10
Змістовий модуль 3. Проблемна сім'я як об'єкт соціально-педагогічної роботи.					
Тема 8. Особливості сімейного виховання.	9	2	2	2	3
Тема 9. Вплив проблем молодіжного середовища на функціонування майбутньої сім'ї.	7	2	2		3
Тема 10. Сім'я і діти: соціальний захист дитинства.	4	2			2
Тема 11. Допомога соціального педагога у розв'язанні сімейних проблем.	9	2	2	2	3
Модульний контроль	2				
Разом	31	8	6	4	11
Підготовка та проведення контрольних заходів					
Усього	90	22	20	12	30

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Історичний аспект розвитку шлюбно-сімейних стосунків.

Тема 1. Сім'я як соціально-психологічний феномен

Соціально-психологічна сутність сім'ї. Характеристика сім'ї. Структура сім'ї. Найтипівіші сімейні ролі. Типові моделі сім'ї.

Основні поняття теми: сім'я, шлюб, шлюбно-родинні взаємини, сімейні ролі, структура сім'ї.

Семінар 1. Сім'я як соціально-психологічний феномен.

Рекомендована література: основна [2; 3; 4] додаткова [7,8,9]

Тема 2. Історія шлюбно-сімейних стосунків. Основні функції сім'ї.

Фази розвитку сім'ї : проміскуїтет, кровоспоріднена сім'я, пуналуальна сім'я, синдіасмічна сім'я, моногамна сім'я. Основні функції сім'ї.

Основні поняття теми: шлюбно-сімейні стосунки, полігамія, груповий шлюб, полігінія, проміскуїтет, кровоспоріднена сім'я, пуналуальна сім'я, синдіасмічна сім'я, моногамна сім'я функції сім'ї.

Семінар 2. Тенденції розвитку сучасної сім'ї. Взаємозв'язок функцій сім'ї.

Рекомендована література: основна [2; 3; 4] додаткова [7,8,9]

Тема 3. Основні завдання та принципи підготовки молоді до сімейного життя. Проблеми сучасної сім'ї.

Загальносоціальна підготовка молоді до сімейного життя. Моральна підготовка до сімейного життя. Правова підготовка до сімейного життя.

Господарсько-економічна підготовка до сімейного життя. Естетична підготовка молоді до сімейного життя. Психологічна підготовка до сімейного життя. Проблеми сучасної сім'ї.

Основні поняття теми: загальносоціальна підготовка, моральна підготовка, естетична підготовка, психологічна підготовка, мотивація шлюбу.

Семінар 3. Основні завдання та принципи підготовки молоді до сімейного життя.

Рекомендована література: основна [2; 3; 4] додаткова [3,4,12]

Змістовий модуль 2. Сучасна сім'я та проблеми сімейних стосунків.

Тема 4. Життєвий цикл сім'ї.

Поняття життєвого циклу сім'ї. Стадії життєвого циклу. Моделі вибору супутника життя. Мотиви, що спонукають людину брати шлюб.

Основні поняття теми: життєвий цикл сім'ї, дошлюбний та шлюбний періоди, динаміка сімейного життя, сімейні кризи.

Семінар 4. Життєвий цикл сім'ї.

Рекомендована література: основна [1, 2; 3; 4] додаткова [2,3,4]

Тема 5. Любов як основа подружніх стосунків.

Феномен любові і її типи. Теорії любові. Мотивація вступу у шлюб. Типи мотивів. Види мотивів. Вибір шлюбного партнера. Структура мотивації укладення шлюбу.

Основні поняття теми: феномен любові, типологія любові, теорії любові, песимістична та оптимістична любов.

Семінар 5. Любов як основа подружніх стосунків.

Рекомендована література: основна [1, 2; 3; 4] додаткова [6,7,8,9]

Тема 6. Подружні сварки та сімейні конфлікти: специфіка та причини.

Поняття сімейних сварок та конфліктів, їх позитивні та негативні аспекти.

Причини родинних конфліктів. Запобігання та розв'язання подружніх конфліктів. Стилi поведінки в конфліктних ситуаціях.

Основні поняття теми: родинна сварка, сімейний конфлікт, психологічна сумісність, тактики вирішення конфліктів.

Семінар 6. Аналіз подружніх конфліктів

Рекомендована література: основна [1, 2; 3; 4] додаткова [6,7,8,9]

Тема 7. Насильство та ревності в сім'ї. Розлучення.

Види насильства в сім'ї. Наслідки насильства. Психологічна характеристика дітей, які виховуються в атмосфері насильства. Феномен подружніх ревностей: генеза розгортання, детермінанти. Ревності жінок і чоловіків: типове та нетипове. Причини розлучень, наслідки розлучень.

Основні поняття теми: психологічне насильство, фізичне насильство, економічне насильство, сексуальне насильство, ревності, етапи розлучення.

Семінар 7. Види насильства. Проблеми розлучень.

Рекомендована література: основна [1, 2; 3; 4] додаткова [6,7,8,9]

Змістовий модуль 3. Проблемна сім'я як об'єкт соціально-педагогічної роботи.

Тема 8. Особливості сімейного виховання.

Стилi сімейного виховання. Роль матері у соціалізації дитини. Роль батька у соціалізації дитини. Типи виховання. Сім'я з частковою соціальною дезадаптацією.

Основні поняття теми: стилі сімейного виховання, первинна соціалізація, соціальна дезадаптація.

Семінар 8. Особливості сімейного виховання.

Рекомендована література: основна [1, 2; 3; 4] додаткова [10,12,15,16]

Тема 9. Вплив проблем молодіжного середовища на функціонування майбутньої сім'ї.

Проблеми наркоманії у молодіжному середовищі. Алкоголізм у молодіжному середовищі. Проблеми тютюнопаління серед молоді. Медико-соціальні аспекти СНІДу.

Основні поняття теми: шкідливі звички, продром алкоголізму, профілактика наркоманії і тютюнопаління.

Семінар 9. Вплив проблем молодіжного середовища на функціонування майбутньої сім'ї.

Рекомендована література: основна [1; 3; 4;5] додаткова [10,12,15]

Тема 10. Сім'я і діти: соціальний захист дитинства.

Діти як об'єкт соціального захисту. Правовий захист дитинства. Соціально-педагогічні проблеми дітей-сиріт і дітей, що залишились без батьківської опіки.

Основні поняття теми: соціальний захист, правовий захист, превентивне виховання, сирітство, соціальне сирітство.

Рекомендована література: основна [2; 3; 4;5] додаткова [7;8;10]

Тема 11. Допомога соціального педагога у розв'язанні сімейних проблем. Методи і методики дослідження сімейної взаємодії.

Психологічні причини формування дисфункціональних сімей. Визначення характеру взаємостосунків між подружжям. Методи і методики дослідження сімейної взаємодії.

Основні поняття теми: види психологічної допомоги, сімейне консультування, психотерапія, опитувальники.

Семінар 10. Психологічна допомога сім'ї.

Рекомендована література: основна [3; 4;5] додаткова [6;7;8]

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-ть балів за одиницю	Змістовий Модуль 1		Змістовий Модуль 2		Змістовий Модуль 3		
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	
Відвідування лекцій	1	3	3	4	4	4	4	
Відвідування семінарських занять	1	3	3	4	4	3	3	
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20	2	20	
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	4	20	4	20	
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	
Разом		-	66	-	73	-	72	
Максимальна кількість балів:							211	
Розрахунок коефіцієнта:							0,47	

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Завдання для самостійної роботи є необхідною частиною навчально-методичного комплексу дисципліни.

Зміст самостійної роботи студентів має таку структуру:

1. Опрацювати зміст тем за літературою.
2. Відповісти на питання до семінарського заняття.
3. Виконати завдання (оцінюється в 5 балів).

Змістовий модуль 1. Історичний аспект розвитку шлюбно-сімейних стосунків.

Тема 1. Сім'я як соціально-психологічний феномен.

Підібрати по 5 приказок, висловлювань відомих людей про значення сім'ї в житті людини. Скласти синквейн на тему «Сім'я».

Тема 2. Історія шлюбно-сімейних стосунків. Основні функції сім'ї.

Складання генеалогічного дерева своєї сім'ї.

Тема 3. Основні завдання та принципи підготовки молоді до сімейного життя. Проблеми сучасної сім'ї.

Проаналізувати сучасний стан сімей в Україні, вказавши основні проблеми. Скласти портрет сучасної молодої сім'ї (від 0 до 9 років).

Змістовий модуль 2. Сучасна сім'я та проблеми сімейних стосунків.

Тема 4. Життєвий цикл сім'ї.

Здійснити порівняльний аналіз офіційного та незареєстрованого шлюбу, використовуючи діаграму Вена.

Тема 5. Любов як основа подружніх стосунків.

Охарактеризувати сімейні міфи і легенди.

Тема 6. Подружні сварки та сімейні конфлікти: специфіка та причини.

Знайти в художній літературі чи фільмах два епізоди сімейних сварок (конфліктів), проаналізувати їх, визначивши причини та способи розв'язання.

Тема 7. Насильство та ревності в сім'ї. Розлучення.

Розкрити проблеми, які виникають при повторних шлюбах.

Змістовий модуль 3. Проблемна сім'я як об'єкт соціально-педагогічної роботи.

Тема 8. Особливості сімейного виховання.

Розробити анкету «Вивчення соціально-психологічних особливостей ставлення студентів до сім'ї, шлюбу, передшлюбних відносин»

Тема 9. Вплив проблем молодіжного середовища на функціонування майбутньої сім'ї.

Здійснити порівняльний аналіз позитивних та негативних дошлюбних факторів.

Тема 10. Сім'я і діти: соціальний захист дитинства.

Написати есе «Роль дітей у сімейному житті»

Тема 11. Допомога соціального педагога у розв'язанні сімейних проблем.

Провести дослідження зі студентами 4 курсу на тему «Вивчення соціально-психологічних особливостей ставлення студентів до сім'ї, шлюбу, передшлюбних відносин»

Загальні критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
5	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Студент здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.
4	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Студент виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. У відповідях допущені несуттєві помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення слухача до фактів.
3	Студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, намагається

	аналізувати факти й події, робити висновки, але дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні матеріалу. У практичних завданнях припущені несуттєві помилки.
2	Оцінюється завдання, що містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Студент виявив неспроможність висвітлити питання чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення.
1	Оцінюється завдання, що містять знання у формі окремих фактів, елементарних уявлень, що відтворюють незначну частину навчального матеріалу, володіють окремими видами умінь на рівні копіювання зразка, виконання певної навчальної дії.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в письмовому вигляді з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

Критерії оцінювання

Бал	Критерії
24-25	Студент вирішив всі завдання абсолютно вірно і повно дав відповіді на питання як теоретичного, так і практичного характеру. Логічно і послідовно аргументував і виклав свою точку зору.
20-23	Студент вирішив завдання з 1 помилкою, відповідь на питання містить повне розгорнуте, правильне та обґрунтоване викладення матеріалу, допущено 2-3 помилки при вирішенні практичних завдань.
15-19	Студент правильно і повно вирішив більшість, але не всі завдання, відповідь на запитання є не повністю аргументованою; допускає незначні неточності
10-14	Студент правильно вирішив половину завдань; думка викладена з порушенням логіки подання матеріалу. Студент правильно вирішив ситуацію, проте не зовсім слушно аргументує її, або враховує не всі, а деякі умови ситуації. Вирішує декілька завдань поверхнево.
5-9	Студент вирішив трохи менше половини завдань; може дати визначення поняття. Відповідь на запитання дає неповно і поверхнево.
0-4	Студент не вирішив більшість завдань або вирішив неправильно; відповіді на питання є неповними; неправильно обґрунтовує своє рішення.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Семестровий контроль з дисципліни проводиться відповідно до навчального плану у вигляді заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу. Контроль навчальної діяльності студентів здійснюється за допомогою рейтингової системи оцінювання за 100-бальною шкалою.

Зарахування залікових модулів здійснюється за результатами поточного і модульного контролю якості знань студента протягом навчального року без організації екзаменаційних сесій.

Студент отримує підсумкову оцінку із зарахуванням йому навчальної дисципліни у даному семестрі, якщо він виконав всі види навчальної роботи, передбачені навчальною програмою, без порушення встановлених термінів, успішно пройшов модульний контроль і набрав кількість балів, яка відповідає позитивній підсумковій семестровій модульній оцінці (не менше 60).

6.5. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Любчак Л.В. Родинна педагогіка: Курс лекцій: Посібник. – 2-е вид., доп. / Л.В.Любчак.– Вінниця: ФОП Корзун Д.Ю, 2012. – 150 с.
2. Седих К.В. Психологія сім'ї. Навчальний посібник/ К.В.Седих. – Полтава, 2013. – 197 с.
3. Психологія сім'ї [Текст] : навч. посіб. / Раїса Петрівна Федоренко. – Луцьк : Вежа-Друк, 2015. – 364 с.
4. Психологія сучасної сім'ї : навч.посіб. / О. А. Столярчук. – Кременчук: ПП Щербатих О. В., 2015. – 136 с.
5. Психологія сімейних взаємин: нав.посіб./[М.С.Корольчук, ПП. Криворучко, В.І. Осьодло та ін.]; заг.ред.М.С.Корольчука. – К.:Ніка-Центр, 2010.- 296 с.

Додаткова

1. Волинець Л.С. Дитинство в Україні: права, гарантії, захист. Український часопис прав людини. — К.: Українська правнича фундація, 1999. - С. 27-29.
2. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. – Педагогіка родинного виховання: Навч. посіб. - К.: Знання, 2006 – 324 с. – (Навчально-методичний комплекс з педагогіки).
3. Молода сім'я: проблеми та умови її становлення / За ред. проф. А.Й. Капської. – К.: ДЦССМ, 2003. – 184 с.
4. Основи національного виховання: Концептуальні положення / В.Г. Кузь, Ю.Д.Руденко, З.О.Сергійчук та ін. – К.: “Київ”, 1993. - Ч 1. – 152 с.
5. Пеша І.В. Соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (проблеми реформування). - К.: Логос, 2000. — 120 с.

6. Психологія сім'ї : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Л.В.Помиткіна, В.В.Злагодух, Н.С.Хімченко, Н.І.Погорільська. – К.: НАУ, 2011. – 271 с.
7. Психологія сім'ї: навч. посібник / [Поліщук В.М., Ільїна Н.М., Поліщук С.А., Мисник С.О., Савченко Ю.Ю. та ін.]; за заг. ред. В.М. Поліщука. – [2-е вид.]. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. – 282 с.
8. Психологія сім'ї : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Л.В.Помиткіна, В.В.Злагодух, Н.С.Хімченко, Н.І.Погорільська. – К.: НАУ, 2011. – 271 с.
9. Родина в житті людини: Семиченко В.А., Заслуженюк В.С. //Семиченко В.А.,Заслуженюк В.С. Психологія та педагогіка сімейного спілкування//:Навч.посібник. - К.:Веселка,1998.
10. Програма курсу “Школа батьківства” (Серія інформаційних матеріалів “Школа соціальних знань для батьків”) / За заг. ред. К.С. Шендеровського. – Київ: КМЦСССДМ, 2005. – 76 с.
11. Робоча книга вихователя. Випуск 1 / Укладачі О.І. Тимчишин, В.І. Урусський. - Тернопіль: ТОППО, 2000. - 300 с.
12. Сім'я ХХІ століття (матеріали для роботи по програмі соціальної підтримки молодій сім'ї): - К. - 2000 - 64 с.
13. Словник-довідник для соціальних педагогів та соціальних працівників / За заг. ред. А.Й. Капської, 224 Ї.М.Пінчук, С.В. Толстоухової.- К., 2000. – 260 с.
14. Соціальна робота з молоддю, яка вступає в шлюб / За заг. ред. А.О. Бучака. – Рівне, 2001. – 32 с.
15. Соціальний супровід неблагополучної сім'ї. Трубавіна І.М. Науково-методичні матеріали. – К.: 225 ДЦССМ, 2003. – 86 с.
16. Тхоржевська Т.Д. Виховні традиції української православної сім'ї // Теоретичні питання культури, освіти та виховання: Зб. наук. праць / За заг. ред. М.Б. Євтуха, укл. О.В. Михайличенко. – К.: Вид. Центр КНЛУ, 2004. - Випуск 28. - С. 69-72.

7. Навчально-методична карта дисципліни «Психологія і педагогіка сім'ї»

Разом: 90 год, лекції – 22 год, семінарські заняття – 20 год, індивідуальна робота – 12 год., модульний контроль – 6 год., самостійна робота – 30 год.

Тиждень	Змістовий модуль 1.			Змістовий модуль 2.				Змістовий модуль 3			
Модулі	Історичний аспект розвитку шлюбно-сімейних стосунків			Сучасна сім'я та проблеми сімейних стосунків				Проблемна сім'я як об'єкт соціально-педагогічної роботи			
Назва модуля	Історичний аспект розвитку шлюбно-сімейних стосунків			Сучасна сім'я та проблеми сімейних стосунків				Проблемна сім'я як об'єкт соціально-педагогічної роботи			
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Дати											
Теми лекцій	Сім'я як соціально-психологічний феномен.	Історія шлюбно-сімейних стосунків. Основні функції сім'ї.	Основні завдання та принципи підготовки молоді до сімейного життя. Проблеми сучасної сім'ї.	Життєвий цикл сім'ї.	Любов як основа подружніх стосунків	Подружні сварки та сімейні конфлікти: специфіка та причини	Насильство та ревності в сім'ї. Розлучення.	Особливості сімейного виховання	Вплив проблем молодіжного середовища на функціонування майбутньої сім'ї.	Сім'я і діти: соціальний захист дитинства.	Допомога соціального педагога у розв'язанні сімейних проблем.
Теми семінарських занять	Сім'я як соціально-психологічний феномен.	Історія шлюбно-сімейних стосунків.	Основні завдання та принципи підготовки молоді до сімейного життя.	Життєвий цикл сім'ї.	Любов як основа подружніх стосунків	Подружні сварки та сімейні конфлікти:	Насильство та ревності в сім'ї. Розлучення.	Особливості сімейного виховання	Вплив проблем молодіжного середовища на функціонування майбутньої сім'ї	Допомога соціального педагога у розв'язанні сімейних проблем.	
Самостійна робота	Підібрати по 5 приказок, висловлювань відомих людей про значення сім'ї в житті людини. Скласти синквейн на	Складання генеалогічного дерева своєї сім'ї.	Проаналізувати сучасний стан сімей в Україні, вказавши основні проблеми. Скласти портрет сучасної молодої сім'ї (від 0 до 9 років).	Здійснити порівняльний аналіз сучасної сім'ї та сім'ї в минулому.	Охарактеризувати сімейні міфи і легенди.	Знайти в художній літературі чи фільмах два епізоди сімейних сварок (конфліктів),	Розкрити проблеми, які виникають при повторних шлюбах	Розробити анкету «Вивчення соціально-психологічних особливостей ставлення студентів до	Здійснити порівняльний аналіз позитивних та негативних дошлюбних факторів	Написати есе «Роль дітей у сімейному житті»	Провести дослідження зі студентами 4 курсу на тему «Вивчення соціально-психологічних особливостей ставлення
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1			Модульна контрольна робота 2				Модульна контрольна робота 3			
Підсумковий контроль	Залік										

